

GELİR VERGİSİ KANUNU TASARISI HAKKINDA DEĞERLENDİRMELERİM

I- Asgari Geçim İndirimi mi, Özel İndirim mi?

Gelir Vergisi Kanunu Tasarısında asgari geçim indirimi sadece ücretlilerin vergilendirilmesinde uygulanması öngörülmekte, ticari, zirai, mesleki kazanç sahipleri ile diğer gelir sahipleri için herhangi bir indirim öngörülmemektedir. Böyle bir düzenlemenin yürürlükten kaldırılması öngörülen ücretlilere vergi indirimi yerini doldurmayı amaçladığı açıktır. Bu haliyle asgari geçim indiriminden söz etmek mümkün değildir. Tasarı ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde “ayırma prensibi” dikkate alındığından sosyal adalete uygun olduğu söylenebilir de özellikle ticari, zirai ve mesleki kazanç sahiplerinin kapsam dışı tutulması kabul edilemez. İndirim asgari ücretli için asgari ücretin %50’si evli ve eşi çalışmayan ücretli için %60 ve ilk iki çocuktan her biri için %7,5 üçüncü çocuktan itibaren %5 oranında indirim öngörülmesi kabul edilebilir bir durumdur. Çocuk sayısına sınır konulmaması da olumlu bir adımdır.

İndirimin uygulanması matrahtan indirim değil vergiden indirim olarak öngörülerek, yüksek ücret geliri elde edenlerle, düşük ücret geliri elde edenlere eşit vergi indirimi getirilmek istenmiştir. “Decote” sistemi olarak da adlandırılan bu sistemin gelir vergisi tarifesinin ilk dilimine giren ücret gelirleri için matrahtan indirim ile vergiden indirimin bir farkı olmayacaktır. Ancak yüksek gelir elde eden bir ücretlide matrahtan indirim ile vergiden indirim arasında fark ortaya çıkmaktadır. Bu sistem 1968 yılından itibaren ülkemizde uygulanmış ancak daha sonra terk edilmiş olup, devletin daha fazla gelir elde etmesini hedefleyen ve asgari geçim indiriminin yüksek gelirliler yönünden etkisini azaltan bir sistemdir.

Vergiden vergi indirimi uygulaması bordro programlarının yenilenmesini gerektireceği için işletmelere ilave yük getirecektir.

Asgari ücretli, evli eşi çalışmayan iki çocuklu bir ücretlinin vergilendirilmesi ile aylık brüt ücreti 2.000 YTL olan, eşi çalışmayan ve iki çocuğu olan bir ücretlinin vergilendirilmesinde matrahtan indirim ve vergiden indirim yöntemlerinin karşılaştırılması aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

	Ücret Tutarı	SSK Primi	Asgari Geçim İndirimi	Matrah	Tarifeye Göre Vergi	Asgari Geçim İndirimi Vergisi	Ödenecek GV	
1.Yöntem	Asgari Ücret	6.372,00	892,08	4.779,00	700,72	105,13	-	105,13
	Yüksek Ücret	24.000,00	3.360,00	4.779,00	15.861,00	2.822,20	-	2.822,20
2.Yöntem	Asgari Ücret	6.372,00	892,08	-	5.479,92	821,98	716,85	105,13
	Yüksek Ücret	24.000,00	3.360,00	-	20.640,00	3.962,80	716,85	3.215,95

Yöntem Farkı	1.Yöntem (Matrahtan İndirim)	2.Yöntem (Vergiden İndirim)	Fark
Asgari Ücretlide	105,13	105,13	0,00
Yüksek Ücretlide	2.822,20	3.245,95	423,75

Tabloda da görüleceği üzere asgari ücretli yönünden her iki yöntem de aynıdır. Yüksek ücretli de ise vergi indirimi yönteminde 423,75 YTL daha fazla vergi hesaplanmaktadır.

Asgari geçim indirimine ilişkin düzenlemenin 1.1.2008 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmektedir. Ücretlilere vergi iadesi 2007 yılında kaldırıldığına göre asgari geçim indirimi uygulaması da eş zamanlı olarak uygulanmalıdır.

II- Özel Gider Bildirimi Esasının Etkinliği Çok Sınırlı Olacaktır.

TBMM'ne sevk edilen Gelir Vergisi Kanunu Tasarısında, Maliye Bakanlığınca yapılacak ön araştırmalar sonucunda **beyan ettikleri gelir ile harcamaları** arasında uyumsuzluk tespit edilenlerden “yıllık özel gider bildirimi” istenebileceği, gider bildiriminde yıl içinde yapılan harcamalar ile bu harcamaların kaynağını teşkil eden unsurlara yer verileceği, gelirleri ile harcamaları arasında uyumsuzluğun açıklanmadığı sonucuna varılanlar hakkında öncelikle vergi incelemesi yapılacağı belirtilmektedir.

Kanun Tasarısındaki özel gider bildirimi sadece Maliye Bakanlığı'nın talep etmesi halinde verilmesi gereken bir bildirim olup, etkinliği son derece sınırlı kalacaktır. Amaç mükelleflerin gelirlerini doğru şekilde beyan etmelerini özendirmekten ibarettir. **Mükellefi özendirerek vergi gelirini artırmak ve vergiyi tabana yaymak mümkün değildir.** Kapsama sadece beyanname verenler alınmış, beyanname vermeyenler kapsam dışı tutulmuştur. Madde “beyan etmeleri gereken” şeklinde düzeltilmelidir.

Özel gider bildiriminde sadece tüketimden hareket edilerek beyan edilecek gelire ulaşılmaya çalışılması, getirilmek istenen yöntemin vergi gelirlerinde önemli bir artış sağlamayacağı ve vergi tabanını genişletemeyeceği açıktır. Gelir= Tasarruf + Harcama denklemi dikkate alınmadan mükellefin gelirine ulaşamaz. Getirilmek istenen düzenleme sınırlı sayıda mükellefi kapsayacaktır. Yöntemin en önemli zaafı borçlanmalarla yapıldığı iddia edilecek harcamalara ilişkin izahlardır. Örneğin bir gerçek kişinin harcamalarının beyana tabi veya tabi olmayan gelirlerinden fazla olduğu tespit edilmiş olsun. Gelir bildirimi istendiğinde fazla harcamanın kaynağı anne-babasından veya yakın akrabalarından borç alındığı veya önceki yıllara ait tasarruflardan karşıladığı ileri sürüldüğünde pratik olarak yapacak bir işlem olmayacaktır.

Özel gider bildiriminin verilmemesi hali özel usulsüzlük cezası ile cezalandırılacaktır. Özel usulsüzlük cezası, yüksek harcama yapan kişiler yönünden fazla etkili bir ceza olmayacaktır. Keza, 2006 yılı için özel usulsüzlük cezası 1.290 YTL olup iki katı 2.580 YTL, 5 katı 6.450 YTL'dir. İstendiği halde bildirim vermeyenlerin indirim ve uzlaşma hakkından yararlandırılması etkili bir yaptırımdır. Bildirim vermeme hali daha etkili bir cezai yaptırıma bağlanabilir.

Özel gider bildirimi istenecek kişilerden yaşam göstergeleri için kanunda asgari harcama tutarı tespit edilmelidir. Örneğin, 2.500 cc bir arabası olandan bu araba için yıllık asgari bir harcama tutarı yaptığı kabul edilmelidir. Harcama tutarının tamamıyla idarenin insiyatifine bırakılması doğru değildir.

Özel gider indirimi esasının özellikle kredi kartı kullanımı ve banka yoluyla ödeme yerine nakit kullanımını arttıracacağı, harcaması yüksek, beyanı düşük olanların bundan böyle harcamalarını gizlemeye çaba gösterecekleri de gözden uzak tutulmamalıdır.

III- Gelir Vergisi Mükellefleri İçin Transfer Fiyatlandırması Uygulamasında Dikkatli Olunmalıdır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 41.maddesinde yapılması düşünülen düzenlemeye göre Gelir Vergisi mükellefi için de Kurumlar Vergisi mükelleflerinde olduğu gibi transfer fiyatlandırması yasağı getirilmektedir. Esasen geçmişte de Kanunda emsallere uygunluk ilkesi vardı. Bu yeni düzenleme ile konu daha açık hale getirilmektedir.

Kanunda yapılan **ilişkili kişi** tanımına “teşebbüs sahibinin kendisi” dahil edilmemiştir. Buna göre işletme sahibinin işletmeden çektiği paralar için Kurumlar Vergisi mükelleflerinde olduğu gibi faiz hesaplanamayacaktır. Esasen işletme hesabına göre defter tutanların işletmeden çektikleri paraları tespit etmek mümkün değildir. Bilanço usulüne göre defter tutanların da işletmeden çektiği para için de örtülü kazanç dağıtıldığı gerekçesiyle vergi tarh edilmemesi gerekir.

Teşebbüs sahibinin işletmeden çektiği paralar için faiz hesaplanmaması doğru bir tercihtir. Ancak işletmenin faiz ödeyerek aldığı kredilerin işletmeden faizsiz çekilerek ödenen faizin işletmede gider yazılmasına da imkan verilmemelidir.

IV- Vergi İade Sisteminin Kaldırılması

Vergi iadesi uygulamasının kaldırılması kayıtdışı işlemleri daha da artırabilir. Bununla birlikte vergi iadesi sisteminin tek başına kayıt dışı ekonomiyi engellemesi mümkün değildir. Vergi iadesi için Devletin önemli bir kaynak ayırdığı da dikkate alınmalıdır.

V- Kar Paylarının Beyanname İle Bildirimi Kaldırılmalıdır.

Bilindiği gibi şirketlerden elde edilen kar payları hariç diğer menkul sermaye iratları kaynakta vergilendirilmekte ve bu gelirler yıllık beyanname ile bildirilmemektedir. Kar payları ise dağıtım aşamasında %15 stopaja tabi tutulmakta, daha sonra da yıllık beyannamede tevkif edilen vergi mahsup edilmektedir. 2006 yılı için 36.000 YTL'nin altında kar payı elde edenler beyanname veremediği için vergi yükü %40,5'e tekabül etmektedir. Oysa gelir vergisi tarifesinde en yüksek vergi oranı %35'tir.

Kurum Kazancı (2005 yılına ait)	100
Kurumlar Vergisi	<u>30</u>
Dağıtılabilir Kar	70
Stopaj %15	10,5
Toplam Yük	40,5

A- 5520 Sayılı Kanununun 37.Maddesinin 1/ç Bendinden Kaynaklanan Tereddüt Kanun Değişikliği Yapılarak Düzeltilmelidir.

5520 sayılı Kanun 21.6.2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak genel itibariyle 1.1.2006 tarihinden geçerli olarak yürürlüğe girmiş, ancak, anılan Kanununun 37.maddesinin 1/ç bendine göre Kanununun 13. ve 35.maddeleri 1.1.2007 tarihinde yürürlüğe girecektir.

13.maddede yer alan “Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı” konusu, eski Kanununun 17.maddesinde ifade edilen “Örtülü Kazanç Dağıtımı”na tekabül etmektedir.

5520 sayılı Kanununun 36.maddesi ile eski 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile ek ve değişiklikleri 1.1.2006 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır. Buna göre eski Kanuna göre işlem yapılması artık mümkün değildir.

5520 sayılı Kanununun 13.maddesi hükmü 37.maddenin 1/ç bendine göre 1.1.2007 tarihinde yürürlüğe girecektir. 36.madde ile eski Kanun tümüyle yürürlükten kaldırılırken 37.maddenin 1/ç bendiyle de yeni Kanununun 13.maddesi 1.1.2007 tarihinde yürürlüğe girecektir. Dolayısıyla örtülü kazanç dağıtımını yasaklayan Kanun hükümlerinin 2006 yılı içinde uygulanması imkanı kalmamıştır.

5520 sayılı Kanununun Geçici 1.maddesinin 10 numaralı fıkrasındaki “Bu Kanunun yürürlüğünden önceki dönemler itibariyle 5422 sayılı Kanunun hükümleri uygulanmaya devam olunur” hükmünü de bu kapsamda incelendiğinde fıkra hükmünün, yürürlükten kaldırılan Kanunla ilgili olarak, 2001-2005 yılları için ileri yıllarda ortaya çıkarılacak matrah ve vergi farklarına ilgili dönemde uygulanan 5422 sayılı Kanun hükümlerinin geçerli olacağına açıklık getirmek amacı taşıdığı görülmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalarımızdan anlaşılacağı üzere, 2006 yılı kurum kazançlarının tespitinde örtülü kazanç dağıtım yasağının uygulanabilmesi için Geçici 1.maddeyle yürürlükten kaldırılan 5422 sayılı Kanununun 17.maddesinin 1.1.2007 tarihine kadar geçerli olduğu belirtilmelidir. Aksi takdirde, 2006 yılı kurum kazancının tespitinde örtülü kazanç dağıtım yasağının uygulanmasına yasal imkan yoktur. Bu nedenle bu aksaklığın kanun değişikliği ile giderilmesi gerekir.

VI- Kontrol Edilen Yabancı Sermaye Konusu

GVK'nun 75.maddesine eklenen kontrol edilen yabancı sermaye müessesesi Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 7.maddesine atıf yapılarak yeniden düzenlenmelidir. KVK'nun 7.maddesindeki “gerçek kişi” ibaresi çıkarılmalıdır. Aksi halde gerçek kişiye ilişkin düzenleme her iki kanunda da yer almış olacaktır. Uygulamada sorun yaratır.